

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА ПАМ'ЯТЬ: ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ КУЛЬТУРИ ПАМ'ЯТІ В УКРАЇНІ

МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ ОРГАНІЗОВАНА СПІЛЬНО УКРАЇНСЬКИМ НАЦІОНАЛЬНИМ ІНСТИТУТОМ ПАМ'ЯТІ ТА ФОНДОМ "ПАРТНЕРСТВО ЗА СИЛЬНУ УКРАЇНУ" (ФПСУ)

23 вересня 2024

Національний музей історії України
у Другій світовій війні
м. Київ

ВСТУП

Український інститут національної пам'яті у співпраці Фондом "Партнерство за сильну Україну" (ФПСУ) запрошують на одноденну конференцію "Реалізація права на пам'ять: шляхи формування сучасної культури пам'яті в Україні".

Серед цілей конференції, на якій зберуться провідні українські та міжнародні теоретики та практики у сфері пам'яті та меморіалізації:

- Поглиблення спільного розуміння цілей і практик, що лежать в основі "роботи з пам'яттю"
- Сприяння інклюзивним, партисипативним та інноваційним підходам до "роботи з пам'яттю"
- Вивчення зв'язків між "роботою з пам'яттю" та відповідними цілями перехідного правосуддя, такими як право на відшкодування через встановлення істини, визнання завданої шкоди та компенсації
- Визначення порядку денного для інтерактивної екосистеми пам'яті з метою підтримки майбутніх ініціатив

Кінцевим підсумком конференції стане визначення шляхом консенсусу, як формувати нову мову пам'яті в Україні та чим вона може бути корисна майбутнім поколінням.

ПРОГРАМА

9:30 – 10:00	Реєстрація учасників та вітальна кава
10:00 – 10:15	Відкриття конференції й вітальні слова Привітання та представлення спікерів ведучим Вступне слово від ФПСУ, Анна Онищенко, керівниця групи ФПСУ Вступне слово фінансового партнера ФПСУ
Секція I	АНАЛІЗ ПЕРСПЕКТИВ МЕМОРІАЛІЗАЦІЇ
10:15 – 10:45	Ознайомлення з контекстом. Огляд практик та викликів у сфері роботи з пам'яттю в Україні <u>Дискусант:</u> Антон Дробович , Голова Українського інституту національної пам'яті <u>Теми:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Визнання та подолання спадщини радянської меморіалізації • Результати дослідження "Політика меморіалізації: погляди експертів" • Сучасні практичні роботи з пам'яттю при пропрацьованні українського минулого та сьогодення • Висвітлення основних викликів в роботі з пам'яттю в майбутньому
10:45 – 12:00	Панель I. Роль пам'яті та меморіалізації <u>Фасилітатор:</u> Антон Лягуша , академічний директор магістерської програми «Дослідження пам'яті та публічна історія» в Київській школі економіки, кандидат історичних наук <u>Учасники дискусії:</u> Софія Мілошевич Бейлефельд Афанаська організація за прав людини та демократії, докторка філософії, дослідниця меморіалізації Лера Лауда співзасновниця платформи пам'яті Меморіал Наталья Гуменюк журналістка, документалістка, авторка, співзасновниця та виконавча директорка Лабораторії журналістики суспільного інтересу <u>Теми:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Важливість горювання та пропрацьовання минулого • Виклики в роботі з пам'яттю, спричинені російським вторгненням • Акцент на інклюзивності та погляди на події очима жертв при роботі з пам'яттю • Побудова діалогу між державними органами, громадянським суспільством та постраждалими громадами Запитання аудиторії та обговорення
12:00 – 13:00	ОБІД
Секція II	РОЗШИРЕННЯ РАМОК СУЧАСНИХ ПРАКТИК РОБОТИ З ПАМ'ЯТТЮ
13:00 – 14:15	Панель II. Формування "нової мови" пам'яті в Україні <u>Фасилітатор:</u> Алім Алієв , заступник генерального директора Українського інституту, засновник літературного проєкту «Кримський Інжир» <u>Учасники дискусії:</u> Оксана Довгополова співзасновниця та кураторка платформи культури пам'яті Минуле / Майбутнє / Мистецтво, докторка філософських наук, членкиня Memory Studies Association Дамір Саголь воєнний фотограф, лауреат Пулітцерівської премії, співзасновник і нинішній директор WARM (війна, мистецтво, репортаж і пам'ять) Наталья Войцешук Директорка Департаменту культурної спадщини Міністерства культури і стратегічних комунікацій Катерина Литвин членкиня ГО "Північна культурна столиця" <u>Теми:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Аналіз того, якою має бути інфраструктура роботи з пам'яттю в Україні • Використання усної історії для примирення з теперішнім та формування майбутнього • "Ніколи знову" - робота з пам'яттю задля запобігання майбутнім звірствам • Заходи з пом'якшення конфліктів чи напруженості у питанні пам'яті Запитання аудиторії та обговорення
14:15 – 15:30	Панель III. Музеефікація та архівування в роботі з пам'яттю <u>Фасилітаторка:</u> Катерина Семенюк , кураторка, культурна менеджерка, співзасновниця та кураторка платформи культури пам'яті Минуле/Майбутнє/Мистецтво, голова ГО «Культурні практики» <u>Учасники дискусії:</u> Світлана Осіпчук директорка Музею воєнного дитинства Ольга Балашова голова правління ГО МСМ, співзасновниця UMCA, мистецтвознавиця Оксана Бруй заступниця генерального директора Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого, президентка Української бібліотечної асоціації <u>Теми:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Критичний аналіз сучасних моделей музейної та архівної роботи • Закладення основи для розуміння та інтеграції цінності експериментальних, цифрових, колаборативних підходів до роботи з пам'яттю • Сприяння діалогу/взаємодії між такими суб'єктами, як центральна, регіональна та місцева влада, громадянське суспільство та постраждалі громади Запитання аудиторії та обговорення
15:30 – 15:35	Заключні слова: Шаранджит Пармар , старша радниця з Перехідного правосуддя ФПСУ, юристка у сфері міжнародних прав людини
15:35	ФУРШЕТ

REALISING THE RIGHT TO MEMORY: PATHWAYS FOR A CONTEMPORARY CULTURE OF MEMORY IN UKRAINE

INTERNATIONAL CONFERENCE CO-HOSTED BY UKRAINIAN INSTITUTE FOR NATIONAL REMEMBRANCE AND THE PARTNERSHIP FUND FOR A RESILIENT UKRAINE (PFRU)

September 23, 2024

National Museum of the History of Ukraine in the Second World War
27 Lavrska str.
Kyiv

INTRODUCTION

The Ukrainian Institute of National Remembrance in collaboration with the Partnership Fund for a Resilient Ukraine (PFRU) are pleased to organise a one-day conference event "Realising the Right to Memory: Pathways for a Contemporary Culture of Memory in Ukraine".

Bringing together thought and practice leaders in the field of memory and memorialisation from Ukraine and internationally, the conference is aimed at, but not limited to:

- Broadening a shared understanding of purposes and practices underpinning "memory work"
- Promoting inclusive, participatory and innovative approaches to "memory work"
- Exploring connections between "memory work" and related transitional justice goals such as the right to a remedy through truth-seeking, recognition and reparation
- Setting an agenda for an interactive memory ecosystem to support future initiatives

Ultimately, the conference will identify and build consensus around ways to construct a new language of memory in Ukraine and how it can help future generations.

AGENDA

9:30 – 10:00	Registration of Participants & Welcome Coffee/Tea
10:00 – 10:15	Conference Opening Welcome and Introduction of speakers by moderator Opening remarks from PFRU, Anna Onyshchenko, PFRU Team Leader Opening remarks from PFRU Financing Partner
Theme I	EXPLORING THE PROMISE OF MEMORIALISATION
10:15 – 10:45	Scene-setting: An overview of memory practice and challenges in Ukraine <u>Discussant:</u> Anton Drobovych , Head of the Ukrainian Institute of National Remembrance <u>Topics:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Acknowledging and overcoming the legacy of Soviet memorialisation • Research findings of the study "Memorialization Policy: Experts' Perspectives" • Memory practice to-date in addressing Ukraine's past and present • Highlighting core challenges for memory practice going forward
10:45 – 12:00	Panel One: The purpose of memory and memorialisation <u>Facilitator:</u> Anton Lyagusha , Academic Director of Memory Studies and Public History Master's Program, Kyiv School of Economics, PhD (History) <u>Panelists:</u> Sophia Milosevic Bijleveld PhD, Memorialisation Specialist, Afghan Human Rights and Democracy Organisation (online) Lera Lauda Co-Founder, 'Memorial' Memory Platform Natalya Humeniuk journalist, documentarian, author, Co-Founder and CEO, Public Interest Journalism Lab <u>Topics:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Importance of mourning and processing the past • The challenges to memory work resulting from the Russian invasion • Centring memory on inclusivity & victim-centred perspectives • Building dialogue between state authorities, civil society and affected communities Q&A and discussion
12:00 – 13:00	LUNCH BREAK
Theme II	BROADENING CONTEMPORARY MEMORY PRACTICE
13:00 – 14:15	Panel Two: Developing a "new language" of memory in Ukraine <u>Facilitator:</u> Alim Aliev , Deputy General Director, Ukrainian Institute and Founder, Crime Fig / Qırım İnciri Literary Project <u>Panelists:</u> Oksana Dovgoplova PhD, Co-Founder & Curator, Past / Future / Art Damir Sagolj Pulitzer-winning war photographer, co-founder and current director of the WARM (War, Art, Reporting, and Memory) Festival Natalya Voitseschuk Director, Cultural Heritage Department, Ministry of Culture and Strategic Communications Kateryna Lytvyn NGO Northern Cultural Capital <u>Topics:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Exploring what should be the infrastructure of memory work in Ukraine • Using oral history to come to terms with the present and shape the future • "Never again" – Working with memory to prevent future atrocities • Measures to mitigate memory-related conflicts or tensions Q&A and discussion
14:15 – 15:30	Panel Three: Museumification and Archiving for Memory Practice <u>Facilitator:</u> Kateryna Semenyuk , Curator, Cultural Manager, Co-Founder and Curator, Past/Future/Art Memory Culture Platform, Head of the NGO "Cultural Practices" <u>Panelists:</u> Svitlana Osipchuk Director, War Childhood Museum Olga Balashova Board Chairwoman, NGO Museum of Contemporary art and Co-Founder, UMCA, art critic Oksana Bruy Deputy General Director, Yaroslav Mudriy National Library of Ukraine and President, Ukrainian Library Association <u>Topics:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Critically examining contemporary models of museum and archiving work • Laying a foundation for understanding and incorporating the value of experimental, artistic, digital, collaborative approaches to memory work • Promoting dialogue/interaction amongst actors such as central, regional and local state authorities, civil society and affected communities Q&A and discussion
15:30 – 15:35	Closing Remarks Sharanjeet Parmar , Senior Advisor on Transitional Justice, PFRU, international human rights lawyer
15:35	REFRESHMENTS